

heemkundige kring
Meise-Oppem-Wolvertem

Berla

driemaandelijks tijdschrift

nummer 33 sept. 1993

Berla

**HEEMKUNDIGE KRING
MEISE-OPPEM-WOLVERTEM
EN OMGEVING**

ZETEL VAN DE KRING :
BERLA vzw.
BRUSSELSESTEENWEG 73
1860 MEISE.

RAAD VAN BEHEER

S. Van Hemeldonck - Van Antwerpen, ere-voorzitster
R. Moyson, ondervoorzitter
R. Moerenhout, secretaris
J. Cornelissen, penningmeester
R. Moreau

P. Carrière
M. Van den Broeck
J. De Cuyper
F. Coene
R. Beeck
A. Jacobs

ONS TIJDSCHRIFT

- . verschijnt driemaandelijks
- . jaarabonnement & lidgeld 300 frank
- . los nummer 100 frs.
- . de auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage

ASLK 001-1189490-55

BERLA VERZAMELT :

- . alle documenten over de fusiegemeente Meise zoals oude weekbladen, knipsels, zichtkaarten, foto's, strooibrieven, affiches, landkaarten...
- . alle documenten over inwoners van de gemeente zoals doodsprentjes, familiearchief, foto's, akten van koop en verkoop, kavelbrieven...
- . alle voorwerpen in verband met ambachten en stielen van vroeger, boerenalaam, leefmilieu en gewoonten van onze voorouders;
- . werp niets weg, contacteer eerst Berla !

ONZE BIBLIOTHEEK EN ARCHIEF

- . toegankelijk iedere woensdag van 14u. tot 17 u. (behalve op feestdagen en in de vakantieperiode).

ONZE HEEMBABELAVOND

- . iedere tweede maandagavond van de maand om 20 u nodigen wij belangstellenden in de plaatselijke geschiedenis uit voor een gezellige "heembabbelavond" in ons lokaal. Resultaten van opzoekingen en andere heemkundige ervaringen kunnen er uitgewisseld worden.

INFO

- . voor dringende vragen kan men telefonisch terecht bij :
Mevr. S. Van Hemeldonck op 02/269.29.26
Roger Moerenhout op 03/888 00 96.

Op 10 september 1993 zal voor de derde maal te Meise een herdenkingsplechtigheid gehouden worden ter ere van Baron Emmanuel van der Linden d'Hooghvorst, burgemeester van Meise-Wolvertem (Nieuwenrode) van 1807 tot 1866, lid van het Voorlopig Bewind in 1830, generaal van de Burgerwacht en één van de grondleggers van de Belgische Natie.

Een eerste grootse hulde werd aan Baron d'Hooghvorst gebracht op 24 september 1893 bij het inhuldigen van zijn standbeeld op het Gemeenteplein, zij gaf aanleiding tot meerdere feestelijkheden gedurende een tweetal weken.

INHULDIGING VAN HET STANDBEELD BARON D'HOOGHVORST OP 9 OKTOBER 1893 = VERSLAG (1)

In het jaar 1893 op 24 september te drie uur in de namiddag heeft de plechtige inhuldiging van het standbeeld van Baron Emmanuel van der Linden d'Hooghvorst plaats gehad.

Hij was Burgemeester van deze gemeente van 1807 tot 1866, lid van het Voorlopig Bewind van 1830 en één van de grondleggers van de Belgische natie.

Volgende afstammelingen waren tegenwoordig : de achterkleinzoon van de held van 1830 (2) Mevrouw Weduwe Edmond d'Hooghvorst, eredame van hare Majesteit de Koningin, en drie kleinkinderen die evenwel zijn naam niet dragen : de Markies de Bassano en twee baronnessen d'Overschie de Neeryssche. Tot de aanwezige overheidspersonen behoorden : de heer de Burlet, Minister van Binnenlandse Zaken; Luitenant-generaal Pontus, Inspecteur-generaal van de Burgerwacht; Vergote, Gouverneur van Brabant; Generaal-majoor De Haes, bevelhebber van het Kasteel van Bouchout; baron Goffinet, secretaris en afgevaardigde van hunne Koninklijke Majesteiten, de Koning en de Koningin : Louis de Semperpont, secretaris-generaal van het Ministerie van Justitie ; Kolonel Van Haelen, hoofd van de Generale Staf van de Burgerwacht; kolonels Biebuyck en Tardieu, vleugeladjutant van generaal Pontus; Bocksteal, burgemeester van Laken; burggraaf de Spoelberch, provincie-raadslid, baron Hippolyte de Royes de Dour, arrondissementscommisaris, enz.

De gemeenteraad woonde voltallig de plechtigheid bij. De heer Van Dievoet, burgemeester, hield de feestrede; hij sprak de lof uit van Baron d'Hooghvorst als edelmoedig kasteelheer, die behoeftigen en ongelukkigen steun verleende, als burgemeester en als groot Vaderlander. Het monument werd onthuld, en de bronzen beeltenis werd zichtbaar : Baron d'Hooghvorst in de klederdracht van de patriotten van 1830 ! De beeldhouwer, de heer Laumans, werd door alle waardigheidsbekleders gelukgewenst met zijn oeuvre.

Daarna werd de cantate uitgevoerd van Meester August de Boeck op een tekst van de heer De Smedt, eveneens uit Merchtem. De koorvereniging, de fanfares en een groep jonge meisjes oogstten zeer veel succes met de uitvoering !

De plechtigheid eindigde met de uitreiking van het burgerkruis eerste klas aan burgemeester Van Dievoet door de minister van Binnenlandse Zaken. 's Avonds werd in het gemeentehuis een banket aangeboden door Barones de Brienens, kleindochter

---

van Baron d'Hooghorst en waaraan 64 genodigden deelnamen.

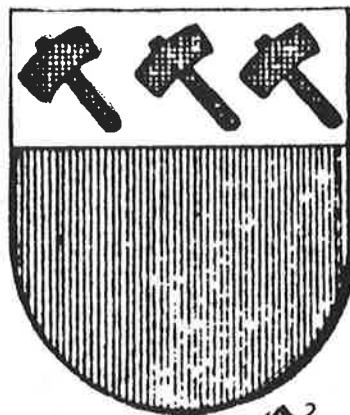
Een muziekfestival waaraan niet minder dan 25 muziekmaatschappijen deelnamen besloot op luisterlijke wijze de veertiendaagse inhuldigingsfeesten.

Opgemaakt te Meise tijdens de gemeenteraadszitting van 9 oktober 1893.

de gemeenteraadsleden
Emmerechts
Puttemans
Voet
J.B. Van Campenhout

de schepenen
Ch. Haeck
L. Van den Eynde

de burgemeester
voorzitter =
H. Van Dievoet

Espoir et Courage.

(1) *Vertaling van het verslag dat in het Frans (!) werd opgesteld.*

(2) *Jonkheer Viktor van der Linden d'Hooghorst, toen 15 jaar oud die zijn moeder Mevrouw Edmond d'Hooghorst vergezelde.*

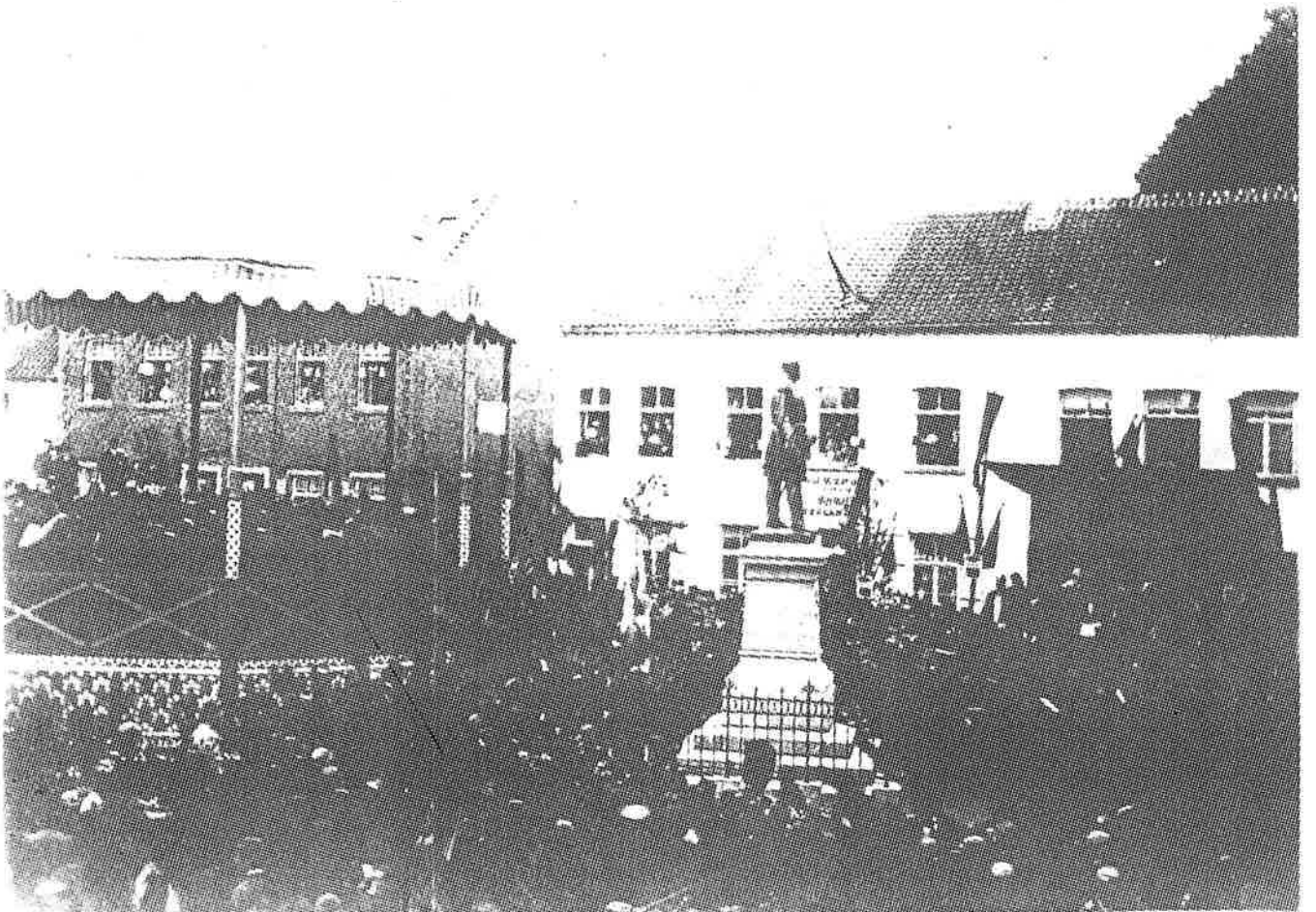
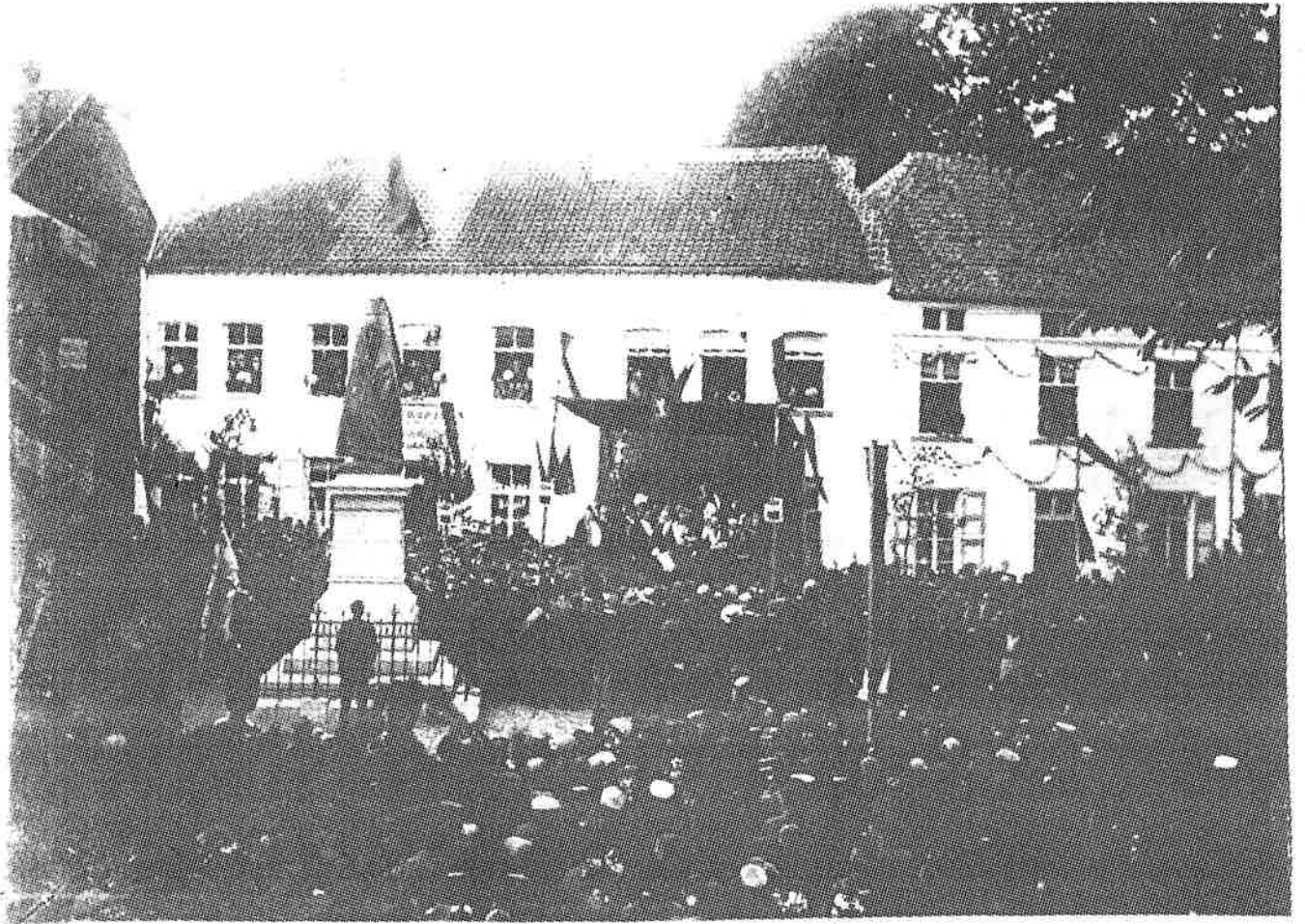
Op 21 september 1930 werd er op het stadhuis te Brussel een plechtige zitting gehouden om de opstand en de helden van de Septemberdagen van 1830 te herdenken.

Als bijzondere genodigden woonden de nazaten of familieleden van het Voorlopig Bewind van 1830 en het Nationaal Congres, de plechtigheid bij. Baron Victor van der Linden d'Hooghvorst achterkleinzoon van generaal d'Hooghvorst, vertegenwoordigde zowel Joseph van der Linden d'Hooghvorst, lid van het Nationaal Congres, als Emmanuel van der Linden d'Hooghvorst lid van het Voorlopig Bewind.

Burgemeester Adolphe Max, in zijn toespraak, legde de nadruk op het feit dat in dezelfde stadhuiszaal, juist honderd jaar vroeger, het Voorlopig Bewind in het leven geroepen werd door Emmanuel d'Hooghvorst, Charles Rogier en baron André Jolly.

Weldra zullen zij vervoegd worden door Louis de Potter, baron Copain, graaf Felix de Merode, Alexander Gendebien, Sylvain van de Weyer en Joseph van der Linden.

De feestelijkheden die bij de inhuldiging van het standbeeld van d'Hooghvorst in 1893 plaats hadden, werden met evenveel geestdrift op 22 september 1930 overgedaan.

Afgevaardigden van oud-gedienden van de Burgerwacht, maar eveneens oud-strijders uit de eerste Wereldoorlog namen eraan deel, de vlag voorop !

Burgemeester Adolphe Max, de schepenen Coelst, Van de Meulebroeck en Wauquez, vertegenwoordigden de stad Brussel, burggraaf de Biolley de minister van Binnenlandse Zaken, die de burgerwacht onder zijn bevoegdheid had, generaal Hannoteau vertegenwoordigde de Koning, en luitenant-generaal Giron het Belgische leger.

Generaal Keucker de Watlet, voorzitter van het Verbond der oud-officieren van de burgerwacht hield de lofrede van generaal baron d'Hooghvorst, hij werd door de omstaanders fel toegejuicht.

De heer Puttemans, burgemeester van Meise, verklaarde in zijn toespraak verheugd te zijn dat het standbeeld aan de zorg van de gemeente werd toevertrouwd en dankte ook in naam van de bevolking omdat de beeltenis van de burgemeester, die hen zoveel eer aandeed, aan Meise toegewezen werd.

De afgevaardigden van de Burgerwacht legden als eersten een bronzen krans bij het monument neer ; generaal Hannoteau een bloemstuk vanwege de Koning ; bloemen ook vanwege de "Grande Harmonie" (Brussel) waarvan baron d'Hooghvorst een prominent lid geweest was. Terwijl de bloemenhulde verder verliep, speelde het muziekkorps van de Grenadiers op zachte toon het Vaderlandse lied, er werd ingetogen geluisterd. De fanfares droegen het hunne bij om de plechtigheid luister bij te zetten, de cantate van meester A. De Boeck op tekst van Maurits Sabbe werd uitgevoerd, de schoolkinderen met hun zwaaiende vlaggetjes : allen droegen met veel inzet en geestdrift ertoe bij om van de plechtigheid een uitzonderlijk feestgebeuren te maken.

Uit de toespraak gehouden door generaal Keucker de Watlet tijdens deze viering :

"Op het ogenblik dat België met fierheid terugblijkt op zijn honderdjarig bestaan, is het passend dat zij degenen herdenkt die voor haar vrijheid en onafhankelijkheid opkwamen. Het komt de oud-officieren van de Burgerwacht toe, onder de strijders van 1830, in het bijzonder generaal d'Hooghvorst te herdenken én als lid van het Voorlopig Bewind, én als Opperbevelhebber van de Burgerwacht.

Ten dien einde staan we rond zijn standbeeld geschaard dat door de gemeente Meise in 1893 opgericht werd als blijk van erkentelijkheid tegenover haar weldoener.

Maar gans het land is dank verschuldigd aan de man wiens aandeel in de strijd aanzienlijk was en die na zijn taak vervuld te hebben liefst in de schaduw bleef. Het is dus in naam van gans het land dat de oud-officieren van de Burgerwacht het initiatief namen voor deze huldeblijk, om een der meest prominente grondleggers van onze Natie te eren".

Welk was het aandeel van baron d'Hooghvorst in de gebeurtenissen van 1830 die eindelijk zouden leiden tot de autonomie en onafhankelijkheid van ons land ?

Om daar een antwoord op te geven doe ik beroep op de getuigenissen van vooraanstaande tijdgenoten van baron d'Hooghvorst : Charles Rogier, graaf de Theux en H. de Brouckère.

Baron van der Linden d'Hooghvorst werd in 1781 te Brussel geboren. Als lid van de Provinciale Raad van Zuid-Brabant (1) stelde hij zijn invloed en zijn enorme wilskracht ten dienste van de Volksofstand van 1830 en ijverde voor het herstel van het land.

Tijdens de beroerde augustus- en septemberdagen van 1830 had het land vooral nood aan orde en tucht en behoefte aan vertrouwen.

d'Hooghvorst werd door de bevolking zelf verkozen als bevelhebber van de Stadswacht ; dank zij zijn populariteit, zijn openhartigheid, zijn onbaatzuchtigheid, zijn energie en moed had baron d'Hooghvorst de toestand onder controle en kon de anarchie aan banden leggen. De orde werd hersteld en gehandhaafd. Verkozen te worden als lid van het Voorlopig Bewind betekende voor baron d'Hooghvorst standvastigheid in de strijd, bezadigdheid ten overstaan van de overwinning = geen vergeldingsdrang en geen onverzoenlijke haatgevoelens te koesteren, geen roem en eerezucht maar een oprechte inzet voor het algemeen welzijn en begrip voor degenen die een andere zienswijze toegedaan waren.

De achting die de medestanders van het Voorlopig Bewind baron d'Hooghvorst toedroegen werd spoedig glansrijk bekrachtigd.

Voor de buitengewone diensten, die baron d'Hooghvorst aan het Vaderland bewees, werd bij beslissing van het Voorlopig Bewind op 13 oktober 1830 de aanstelling van bevelhebber van de Stadswacht bevestigd en op 31 december van hetzelfde jaar voor de duur van het leven tot Opperbevelhebber van de Burgerwacht benoemd : dit

---

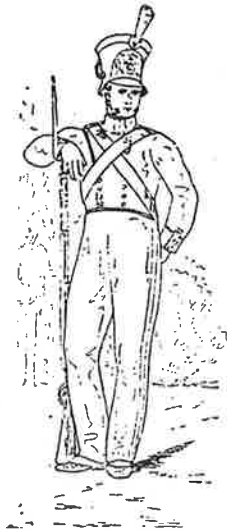
ereambt bekleedde d'Hooghvorst met gezag gedurende 35 jaar ! De generaties volgden elkaar op onder zijn bevel, hij blijft zijn Vaderland onwrikbaar trouw en zijn populariteit vermindert geenszins.

d'Hooghvorst, bescheiden als hij was, bedankte voor de eer te zetelen in het Nationaal Congres, hij verkoos boven de partijen en menigsgeschillen te blijven.

Er was in Brussel geen man die meer geacht en geliefd was door al de lagen van de bevolking dan baron d'Hooghvorst.

Met de bescheiden fierheid die hem eigen was, zou hij menigmaal de oud-gedienden van de strijd aan de Belgische Omwenteling herinneren :

"Nous étions là !"

(1) Tijdens het Verenigd Koninkrijk.

DE BEVELHEBBER VAN DE BURGERWACHT

Baron Emmanuel van der Linden d'Hooghvorst, aan wie we in dit tijdschrift bijzondere aandacht besteden, werd te Brussel geboren op 10 september 1781. Als oudste zoon erfde Emmanuel de titel en het rijke bezit van zijn vader, baron Jan-Joseph van der Linden d'Hooghvorst, na diens overlijden op 17 november 1806 te Saulieu in Frankrijk.

Bij het uitbreken van de opstand van 1830 tegen het bewind van Willem I, koning der Verenigde Nederlanden, had d'Hooghvorst reeds ervaring met een paar vreemde heerschappijen over onze streken; als jongeman ondervond hij de nasleep van de Franse Revolutie gevolgd door de twintigjarige inlijving bij Frankrijk.

Na de val van Napoleon besliste het "Congres van Wenen", in het leven geroepen om de nieuwe politieke orde in Europa te regelen, tot de hereniging van Noord- en Zuid-Nederland.

Willem I, erfprins van de laatste stadhouder van Nassau, zal vanaf 1815 als Koning over het nieuwe rijk regeren.

=====

De d'Hooghvorst(en) behoorden tot de adellijke kringen van Zuid-Nederland die aanvankelijk best konden aarden onder het nieuwe landsbestuur. Emmanuel werd Raadslid voor Zuid-Brabant en was bevriend met de Prins van Oranje, de oudste zoon van de Koning, zijn leeftijdgenoot, die Brussel tot zijn residentie koos, er een paleis liet bouwen (1) en toen zeer populair was = hij werd "de Belg" genoemd omwille van zijn sympathie voor België.

Er groeide evenwel geleidelijk oppositie in ons land tegen het eigengereide bestuur van Willem I. De gematigde houding van de gebroeders d'Hooghvorst werd door de meer radicale leiders van het verzet aanvankelijk niet erg gewaardeerd. De volksofstand van 25 augustus 1830 brengt daar echter verandering in.

De misvoegdheid van de bevolking, die over de jaren was toegenomen over het eenzijdig bestuur dat geen rekening hield met de verschillen qua godsdienst, onderwijs en taal in het Zuiden en de verslechterde economische toestand die de voedselprijzen deden stijgen, werd op de spits gedreven toen voorbereidingen getroffen werden om op 24 augustus Koning's verjaardag te Brussel op grootse en kostelijke wijze te vieren. De feestelijkheden zullen uiteindelijk afgelast worden onder de dreiging van het volk : "de 23ste vuurwerk, de 24ste verlichting (van het Park) en de 25ste revolutie!!".

De overheid twijfelde of men een opvoering in de Muntchouwburg voorzien voor de 25ste augustus niet zou verbieden om onlusten te voorkomen. De Opera "De Stomme van Portici" die een opstand in Napels in de 17de eeuw tegen het Spaanse gezag behandelde mag toch opgevoerd worden; nog voor het einde van de voorstelling bij de aanhef van de aria "Amour Sacré de la Patrie" stormden de opgewonden toeschouwers al zingend buiten en samen met de menigte, die zich op het Muntplein bevond, zette de massa zich in beweging om zijn woede te bekoelen met het stukslaan van ruiten, plundering en vernieling. De doelwitten waren vooreerst de huizen van de gehate vertegenwoordigers van het Hollands gezag = politiedirecteur De Knijff, legergeneraal Wauthier enz. maar vooral het paleis van de Minister van Justitie, Van Maanen, moest het ontgelden = geplunderd, vernield en daarna in brand gestoken. Ook de volgende dag zal de feestviering in het Park in vlammen opgaan.

Het is niet te verwonderen dat de burgerij schrikt bij deze uitbarsting van volkswoede. Een man als d'Hooghvorst, die zeer gehecht was aan zijn geboortestad, begreep dat er snel moest gehandeld worden om verdere verwoestingen te voorkomen. Er werd beroep gedaan op moedige burgers om de oproer te beteugelen en zeer snel, reeds op

---

26 augustus, werd een wacht, de Burgerwacht, samengesteld. Fier droegen zij de Brabantse driekleur, zwart-geel-rood in vorm van kokardes op de linkerzijde van de muts; het was hun herkenningsteken : de alledaagse blauwe kiel en een armband in de driekleur moest het uniform vervangen. Wapens werden bijeengebracht; het oud-infanterie geweer of een jachtgeweer kon bij gebrek aan beters voorlopig dienst doen. Twee dagen later werd de formatie, naar men meent een paar duizend man sterk, op de Grote Markt te Brussel definitief in 6 secties ingedeeld, hun nummer spelden zij vooraan op de muts. Het is tijdens deze geïmproviseerde plechtigheid dat d'Hooghvorst zonder enige aarzeling door de manschappen als hun bevelhebber verkozen werd. Zonder dralen zal hij officieren en adjudanten aanwijzen en een afdeling te paard aanstellen, hij zelf was immers van jongs af een flink ruiter. Het prestige van naam en fortuin en zijn imposante gestalte (hij was groot en fors gebouwd) gaven hem het overwicht dat nodig was om met gezag te bevelen. Hij maakt onmiddellijk bekend bij middel van een aanplakbrief, dat er zich een delegatie naar de Koning in Den Haag zal begeven om de grieven van de bevolking over te brengen. Zo handhaafden de Burgerwacht en haar bevelhebber de rust in de stad en eigende zich tevens een zekere politieke macht toe. De volgende dagen werd Burgerwacht hier en daar in de stad opgesteld, zij bezorgden de stedelingen een gevoel van veiligheid en gebondenheid.

Intussen beraamden samengeroepen notabelen waaronder de oud-burgemeester van Brussel Rouppe, Van de Weyer, Emmanuel en Joseph d'Hooghvorst e.a. over de eisen tot hervorming die aan de Koning zouden voorgelegd worden. Aan een deel van die verlangens zou voldaan worden nl de godsdienstvrijheid, taal en persvrijheid, de Brabantse kleuren werden echter verboden. Het vooruitzicht dat de Hollandse troepen met aan het hoofd de Prins van Oranje, Brussel zouden binnentrekken en de taak van de Burgerwacht overnemen maakt de situatie andermaal gespannen. Op 30 augustus kwam de Prins inderdaad naar ons land, maar liet de troepen onder bevel van zijn broer Prins Frederik te Vilvoorde achter. Hij ontbood d'Hooghvorst als bevelhebber van de Burgerwacht en verklaarde zich bereid persoonlijk naar Brussel te komen om te onderhandelen maar d'Hooghvorst moest hem evenwel met het gros van de Burgerwacht tegemoet komen, wat inderdaad geschiedde (2).

De volgende dag bood de Prins een diner aan enkele vooraanstaanden van de stad aan; d'Hooghvorst was hierop aanwezig. Hij zal weggeroepen worden om dreigende volksmensen die zich rond het paleis verzameld hadden tot bedaren te brengen. De Prins deed bij die gelegenheid nogmaals beroep op de loyaliteit van de baron als bevelhebber van de Burgerwacht = "Mijnheer d'Hooghvorst, vergeet niet dat u hoofdelijk voor mij verantwoordelijk bent".

De Prins brengt dan andermaal verslag uit bij zijn vader Koning Willem I ; deze blijft echter voorstander van een militaire actie om het steeds groeiende verzet van de lastige "Zuiderlingen" te breken. Op het ogenblik dat de zaak als verloren beschouwd wordt en Brussel door het Hollandse leger zou bezet worden, waardoor de belangrijkste leiders van het verzet zich ontmoedigd naar rustiger begaven, bleef de Burgerwacht op post en d'Hooghvorst, hun bevelhebber steeds bereikbaar op het stadhuis te Brussel. Charles Rogier en André Jolly zullen hem daarna vervoegen = zij zijn de eerste stichters van het Voorlopig Bewind.

Het verdere verloop van de "Belgische Omwenteling" is best gekend. In het Park, waar een maand voordien feestelijkheden hadden moeten plaatsvinden, werd van 23 tot 27 september hardnekkig gevochten om de zo begeerde onafhankelijkheid te veroveren = een goed uitgerust leger moest het afleggen tegen volksmensen, slechts bewapend met stok en mestvork en verouderde munitie... maar wel voorzien van de nodige verbetering : "Amour sacré de la Patrie" klonk hen immers nog in de oren.

(1) Het huidige Paleis der Academiën

(2) Een gravure uit de tijd toont ons de Prins die met een gevolg te paard langs de Koningsstraat de stad binnen rijdt, de Burgerwacht heeft langs elke kant van de straat post gevat.

Tussen het gevolg bemerken we de hoge gestalte van d'Hooghvorst.

HET KASTEEL VAN MEISE

De familie van der Linden d'Hooghvorst

Anna van der Ee, vrouwe van Meise, (1) beschrijft in 1653 in een memorie, het hof van Meise als een : "schoon en playsant gebouw, 't Casteel in 't "voorzicht op zijn Italiaans met schoone thorens, schoone bassecourt "quadraat met schoone stallinge ende 't bassecourt besloten in zijn muren "ende thorekens. Schoon innecomen ofte entree door grooten boomgaert. "Hoven, parteires, bemden en boomen, pricelen, vijvers, kwekerije "pruynderijen, wijnberge ende vijgenbosschken ende groote keukenhoff, het "perspectief van bvoomen dat gesien wordt van den grooten saletten. "Doelhofboschken (doolhof) sternboschken ende het block om pijnboomen "tegen de fraie trunckdreve."

Alles wijst erop dat de aanplantingen rond het kasteel van Meise weelderig waren en dat de tuinen volgens een zekere renaissancestijl aangelegd werden :

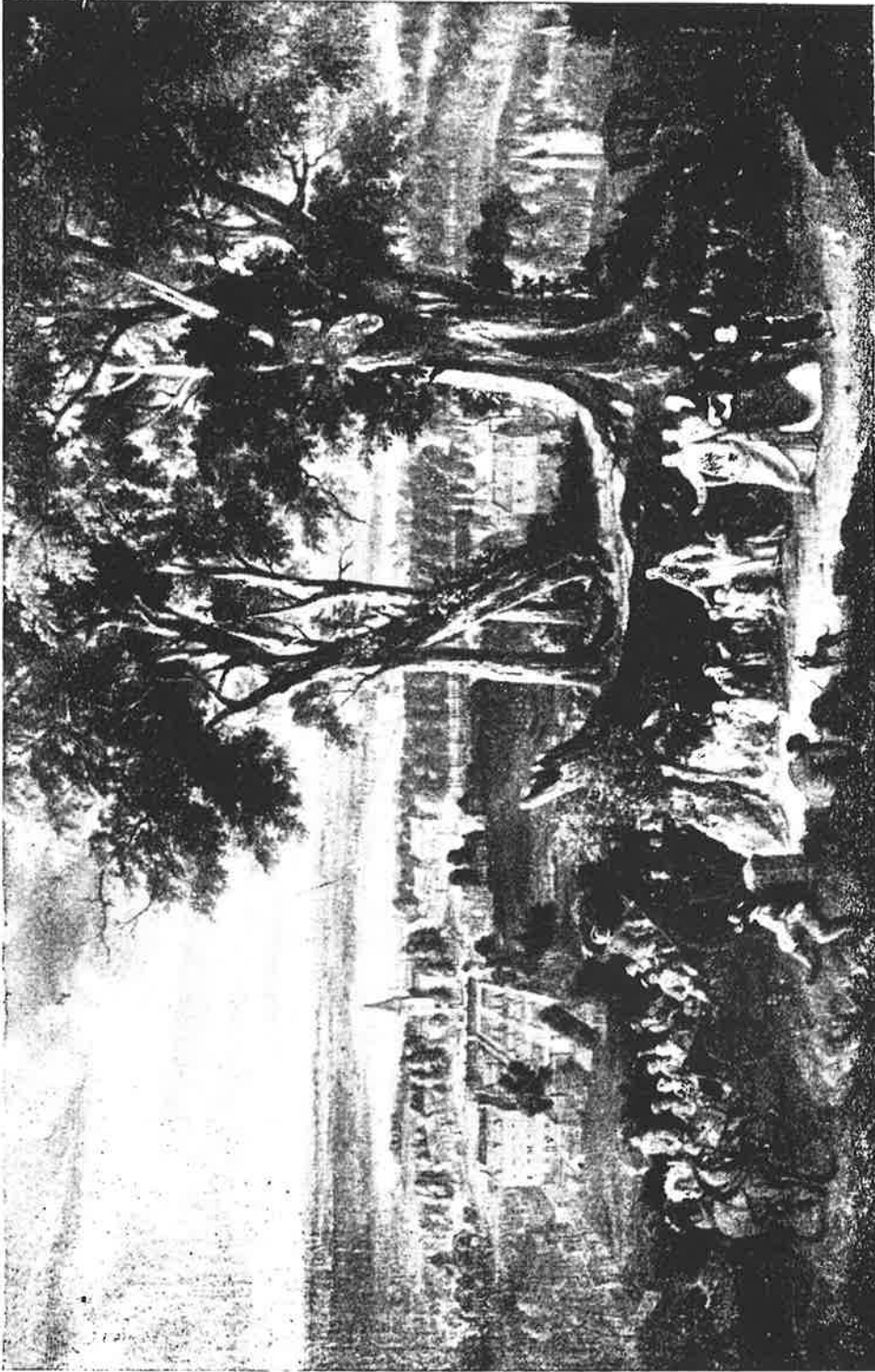
"den pruymenhoff met den hof boven de trappen ende groote bankenhof met "dreve daaraan gelegen ende tegen de kwekerije inéén geplant met dreven "en schoone haegen".

Er werd een nieuwe boomgaard aangelegd tegen het domein van Bouchout "want er is nog land genoeg die men soude mogen hebben om de fraeyheit "ende plaisantie te Meys geleghen in sijn volcomen perfectie te setten."

Ook het Meyershuis wordt beschreven; het is :

"ter drie sijden van steen gemeytst, heeft schoone gewelfde kelders, twee "camers, keucken ende vloer, een schoon gemeyst pachthof, schueren ende "stallingen, met schaliën gedicht".

Al dit moois werd duidelijk verwezenlijkt tijdens het bezit van de familie van der Ee en voornamelijk tijdens het leven van Jan-Frans en zijn zuster Anna van der Ee.

Uit: Verboeven; Iconografie van Vlaams Brood

Barbara van der Linden, de nieuwe titularesse van de heerlijkheid Meise (1671) was de dochter van Ferdinand en van Anna van der Noot; weduwe van Marc Bourgeois huwde zij met een Spaans edelman Don Diego d'Espinoza die zelf weduwnaar was met niet minder dan negen kinderen. Eens in het bezit van het kasteel en de aanhankelijkheden en met hulp van rentmeester Adriaan Mussche, worden de goederen met vaste hand beheerd. Barbara zelf houdt er een pachtboek op na. Er wordt steeds gewag gemaakt van het kasteeldomein als de "Schoonheit" maar zelfs de vijvers ervan worden verhuurd, de brouwerij, de kleine pachthoven enz. steeds met groot profijt voor de eigenares. In het jaar 1674 bvb. verpachte zij voor 9 jaar de viivers die in en rond het domein gelegen zijn = "kasteelvijver, hoffvijver, "Leemansvijver, Nieuwenvijver en Berghvijverken gelegen in de "Schoonichheit" aan Michel Parijs een groenvisser uit Brussel (2) tegen 80 gulden en 6 "kelpers". Daarvoor moet hij zorgen voor het onderhoud, het "sloeberen" en op voorwaarde dat de kasteelvrouw 1 of 2 koppels zwanen mag houden op de kasteelvijver. Bij het einde van het huurceel moeten 200 "Antenoos" en 100 "Raferys" elk 6 gulden waard, en 2 veertelen van elk 25 stuyvers witvis, uitgezet worden. Een ander goed voorbeeld van verbintenis is de pachtovereenkomst (1673) met de brouwer Adriaan Seghers. Zij huurt op de PLAETSE van Meise 75 roeden genomen uit de "Schoonichheit" 1 dagwand en 75 roeden bemt gelegen aan de "Verbrande hoffstede" voor 90 gulden, ook nog 50 roeden "waer de ijsput staet, de Bellaert 1 dw. 54 r., het "Prieelken" 70 r. en den Nagelbemt voor 20 gulden bovendien zijn er "4000 ockernoten uyt de sloesteren" thuis te leveren, 250 "gelaey (3) en 1 dag correwey met wagen en paarden. De huurder moet zorgen voor het onderhoud en de "gelasen" van het huis ; hij moet laten brouwen voor de kasteelvrouw en haar pachters, mag niet rijden door de dreven of schade laten veroorzaken door het vee, het slemrecht van de opgaande bomen blijft voorbehouden aan het kasteel enz.

Barbara van der Linden, nu Mevrouw d'Espinoza heeft zeer zeker haar taak als kasteelvrouw met glans vervuld en haar stempel gedrukt op het leven in het dorp en omgeving. Hierbij denken wij aan het landelijk tafereelgeschilderd op een paneel in de oud-pastorij van Meise : in een weids landschap wordt op het voorplan voornaam gezelschap afgebeeld, iets verderop vrolijke feestvierende dorpelingen ; tussen de reusachtige bomen ziet men het kasteel van Meise en lager rechts, het kasteel van Bouchout.

Het is duidelijk dat de dame met de zwarte sluier hier het voornaamste personage is : het zou Barbara van der Linden zijn ; met haar gesloten waaier wijst zij naar het jongetje dat haar vergezelt : haar neefje en erfgenaam Jan-Philip-Emmanuel. Hij is de enige zoon van Jan Philip van der Linden, baron van Hooghvorst en heer van Tervuren, de broer van Barbara die reeds overleden was toen zij eigenares werd van het Hof van Meise.

Het testament van de kasteelvrouw werd geopend op 14 juli 1681 daarin drukt zij o.a. de wens uit begraven te worden in de grafkelder van de Zavelkerk (Brussel) waar ook haar eerste man begraven werd. Hetzelfde jaar heeft de erfgenaam Jan-Philip verhef gedaan voor de stadhouder van Nassau voor Meise, Rode en Nieuwenrode.

De jonge baron d'Hooghvorst, heer van Marneffe en Seraing, woudmeester van Brabant in opvolging van zijn vader, was dus de eerste mannelijke telg van der Linden d'Hooghvorst die bezit nam van de heerlijkheid Meise. Hij huwde Anne H el ne d'Ognies, zijn zuster Anne-Hermanne zal met de broer François d'Ognies, baron van Courri res trouwen.

Jan Frans Ignace, hun zoon werd te Brussel geboren op 7 maart 1685, hij stierf in 1734 als baron d'Hooghvorst, heer van Marneffe, Meise enz., zoals zijn vader was hij ook woudmeester van Brabant. Hij huwde te Mechelen in 1710 met Constance Théodore te Quien de Guernoval kanunnikes van Moustier. De echtelingen hebben vier kinderen :

1. Joseph Ignace - Frans, de opvolger.
2. Jan Joseph, ridder van Malta en erfgenaam van zijn grootoom, graaf de Loquet enz.
3. Petronille-Françoise, huwde Willem van Nassau, graaf van Corroy, baron van Warcoing enz.
4. Marie-Françoise Constance, zij werd in 1733 de tweede vrouw van Melchior Roose, baron van Bouchout, die weduwnaar en kinderloos was. De geboorte van hun drie kinderen, werd te Meise telkens samen met de dorpelingen feestelijk gevierd. Er bleef een hechte band bestaan tussen de twee adellijke families van Bouchout en Meise.

Joseph Ignace, baron d'Hooghvorst, heer van Meise, Marneffe enz. huwde een eerste maal met Ernestine Françoise dochter van de burggraaf van Winocsbergen, kanunnikes van Nijvel, die jong en kinderloos stierf.

Een tweede huwelijk met Marie-Catherine de Brune, vrouwe van Wittecom, werd gezegend met een zoon : Jan Joseph Ghislain Ook deze vrouw stierf na slechts zeven jaar huwelijk (1762) haar echtgenoot Joseph Ignace stierf op 14 december 1786.

Jan Jozeph Ghislain van der Linden d'Hooghvorst, heer van Meise, Marneffe, Wittecom, Volandre, Bavegem, Bouchout, Priems, werd op 6 juni 1758 op het kasteel van Bouchout geboren en groeide er op, waarschijnlijk onder de hoede van zijn tante barones Roose die toen reeds weduwe was. De overdracht van titel en goederen gebeurde nog tijdens het leven van zijn vader.

Hij huwde op 15 mei 1780 met Angélique, Philipinne Gage, kanunnikes van Nijvel te Gent geboren op 9 april 1755, de enige dochter van Emmanuel - Philip graaf Gage en Marie-Madeleine Spangen.

Zij zijn de ouders van :

1) Emmanuel Constantin Premier, geboren te Brussel op 7 juni 1781 op jeugdige leeftijd baron d'Hooghvorst en kasteelheer van Meise. In 1807 huwde hij met de achtjaar jongere Marie-Caroline de Wal Masbourg. In het adellijke gezin werden twee zonen en twee dochters geboren.

Hij werd generaal van de Burgerwacht in 1830 en bleef burgemeester van Meise van 1807 tot aan zijn dood in 1866.

2) Joseph Marie Jean Batist Second werd geboren te Brussel op 12 juni 1782. Meyer van Brussel in 1814 en 1815, en voor zijn verdiensten onder het Verenigd Koninkrijk ten persoonlijke titel tot baron gepromoveerd. Hij werd lid van het Nationaal Congres in 1830. Daarna maakte hij deel uit van de afvaardiging die naar Londen gezonden werd om Leopold van Saxon-Cobourg de troon aan te bieden en die hem op de reis naar België vergezelde. d'Hooghvorst werd lid van de Senaat tot aan zijn dood in 1846.

Jan-Joseph van der Linden d'Hooghvorst huwde na de dood van zijn eerste vrouw (9 juli 1783) te Antwerpen met Marie-Anne Roose, dochter van Jan Alexander, graaf Roose de Baisy, baron van Bouchout en Anne Josèphe van de Werve. Uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren.

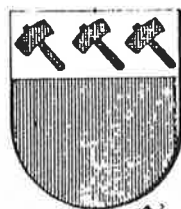
a) Constantin, Joseph Ghislain van der Linden d'Hooghvorst. Hij huwde met Marie Thérèse Moretus die te Antwerpen op 11 juni 1790 geboren was. Dit huwelijk bleef kinderloos. Constantin die te Meise verbleef verving zijn halfbroer Emmanuel als burgemeester terwijl deze zijn talrijke verplichtingen te Brussel nakwam.

b) Charles-François verkreeg de titel van baron onder het Verenigd Koninkrijk wegens bewezen diensten. Hij huwde met Marie Thérèse Moretus, weduwe van zijn broer Constantin.

c) Louise Jeanne, huwde Frederic, baron de Secus, die lid was van het Nationaal Congres voor het distrikt Ath in 1830; hij zetelde later in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Hij stierf op 24 september 1862 in zijn kasteel te Bauffe.

d) Emile Charles van der Linden te Meise geboren op 10 oktober 1797 huwde met Marie de Cort. Hij stierf te Brussel op 18 december 1861.

Wij mogen stellen dat al de kinderen van Jan Joseph Ignace van der Linden d'Hooghvorst in meerdere of mindere mate betrokken waren én bij de gebeurtenissen onder het Verenigd Koninkrijk, bij de Omwenteling van 1830, én bij het ontstaan van het Koninkrijk België.

Espoir et Courage.

Voetnoten :

1) zie "Het Hof van Meise - tijdschrift nr 32.

2) Groenvisser : hij die zoetwatervis verkoopt : middelnederlands

---

BIBLIOGRAFIE

- La Libre Belgique* : editie van 22 september 1930
Hans van der Hoeven : *De Belgische Beroerte 1973*
Carlo Bronne : *l'Amalgame - la Belgique de 1814 à 1830*
C. Huysmans : *La Révolution de 1830*
L. Van Neck : *1830 Geïllustreerd.*
Ch. Poplimont : *La Belgique Héraldique - Paris 1866.*
Etat Présent de la Noblesse Belge : *Annuaire de 1977.*
Illustratie A. Verbouwe : *Iconografie van Vlaams Brabant 1942.*

INHOUD

- Het Gemeentebestuur van Meise : Verslag 1893.
Herdenking d'Hooghvorst in 1930.
De Bevelhebber van de Burgerwacht.
Het kasteel van Meise en de familie van der Linden d'Hooghvorst
Een gemiste kans !

E. Van Hemeldonck - Van Antwerpen.

D'Hooghevorst' Cantate

EERSTE DEEL

RECIET

Wie is die felle jonker daar
Die stapt doorheen die boverdreeven
Met vasten tred met kloek gebaar
En 't helder oog vol vuur en leven?

KNAPEN

Die jonker daar zoo struisch en schoon
Is d'Hooghevorst's eed'le zoon
't Is hij, 't is hij in wien zijn eel zijn eel ge
De hoogste eer en roem betracht

MEISJES

De bloemen verspreiden
Door dreven en weiden
Hun geuren en kleuren
Rond hem
Aan vijvers en vlietjes
Daar suiselt de stroom
Der huyende rietjes
Wijl vogelenscharen
Van tusschen de bliaren
Verblijd
Hun stemmekens zoeten
En kweelend hem groeten
Om strijd, om strijd, om strijd

MANNEN

Kom, dorping, ook met blij gemoed
Der d'Hooghevorst's eedle spruit gegroet

ALLEN

Hij leev' gelijk 't ons hert betracht
Tot eer en roem van zijn geslacht
Zijn adellijk geslacht

TWEEDE DEEL

RECIET

Wat nare kreet gilt over 't land?

ALLEN

Brand! brand! brand!
Ten allen kant
Ei 't dorp in brand
Brand! brand! brand!

De gloed
Verwoed *Over al de heug*
En rood als bloed *De gloed over*

Doet daken bersten, kraken;
Het volk loopt huilend weg en weer;
Erberming God! Ontferming Heer!...
Helaas geert hoop, geen redding meer!
't Stort al bij doffe ploffen neer
In gloeiende puinen neer.

VROUWEN

Wie zal, o God, die ramp verhelpen
Die bitre wanhoopstranen stelpen?

MANNEN

Dat zal hij, de heer van 't Adelslot,
Dat zal hij de boezemvriend der armen
Hij zal, vol deernis om hun lot
Zich heden hunner graag erbarmen.

KINDEREN

O! ja, hij is de milde zon
De liefdevolle levensbron
Die na den storm weer schatten strooit
Op den verwoesten tuin;
Die mild en teer
Hem als weleer
Met nieuwe struiken tooit
Want zie! uit 't zwarte puin
Daar rijst, daar rijst verjongd en schoon
Voor elk gezin een nieuwe woon
Een nieuwgebouwde woon.

ALLEN

Eer aan d'Hooghevorst lof en dank,
Hoog de blijde huldezang.
Adel is bij hem geen schijn,
Neen, 't is werkelijk edel zijn.

DERDE DEEL

RECIET

Op! landraad op! naar Brussels stede,
't Is uit, 't is uit met slaafschen vrede
't Is uit, 't is uit!
Grijpt het geweer
Vooruit!
Voor vrijheid, recht en eer.

VROUWEN

Waarom toch zoo driftig de wapens gegre-
[pen?]

MANNEN

't Is tijd!

VROUWEN

Waarom zoo verwoed uw zwaarden gesit-
[pen?]

MANNEN

Ten strijd!

VROUWEN

Helaas is 't weeral rampen brouwen
Is 't weeral branden moorden rouwen?
Maar nauwelijks vijftien jaar geleden...
Hebt gij voor heerd en land gestreden.

MANNEN

Dat kunnen wij nog heden
Wij hebben goed en bloed
Nog veil
Voor 't heil
Van 't lieve Vaderland (bis)
Verbroken moet de slavenband
De Leeuw kan in geen klusters leven
Veel liever sterft hij vrij
Verwinnen zullen wij (bis)
Verwinnen of wel... sneven.

MANNEN

Welaan dan, dierbre gade en kroost
Vraagt aan den Hemel sterkte en troost
Vaarwel. Vaarwel!...

ALLEN

Schetterend klettert trompettengeschal,
Dommelend dondert kanonnengeknal
Overal

De stede rond
Daverd de grond

Van 't bulderend oorlogsgebral

Overal grijpen kwaad en haat

Nood en dood (bis)

't Is al schieten.

Bloed vergieten,

Kappen, kerven

Kreunen, sterven

Bloedig verven

Straat en muur:

't Is al puin, en bloed, en vuur...

En boven op de vrijheidsrots

Staat d'Hooghevorst pal, vol heldentrots

Hij ziet de benden der verdrukking

Door bleeken angst verlamd,

Reis ieder nieuw gezicht

Verlagen door het heil van 't Recht;

En, hert en oog ontvlamd

Van fiere zielsverrukking

Bij d'aftocht van de slavernij;

Klinkt zijne stem

Vol kracht en klem:

Triomf! het Vaderland is vrij!

Triomf het Vaderland is vrij!

Ontkracht is 't juk der slavernij

En d'held van dien triomf is hij (bis)

Die daar voor ons

Omhoog rijst in onsterfelijk brons

Heil! eedle d'Hooghevorst, heil!

Heil, om uw milddadigheid

Heil om uw grootmoedigheid

U onz' diepste eerbiedigheid

U onz' hulde en dankbaarheid

Heil! eedle d'Hooghevorst, heil!

Drukkerij J. J. MAER, Wolvenhem.

**drukkerij - copy center
de cuyper
brusselsesteenweg 62
1860 meise**

wenst berla een succesvol werkjaar

tel 02/269.29.51

berla wordt gesteund door

**zakenkantoor bogaerts
boechtstraat 15 - 1860 meise
tel. 02/269.99.70**

**beenhouwerij jean de meuter
's herenweg 1
st brixius rode
tel. 02/269.14.76**

uit sympathie

**R U I M T E
I N J E
B A N K Z A K E N .**

**f. de weerd
nieuwelaan 110
1860 meise
tel. 269.01.63**

ASLK

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

kwaliteit is belangrijk !

**hoogstraat 1
1861 wolvertem
tel. 269.00.40**

**boechtstraat 21
1860 meise
tel. 269.08.93**

**agentschap meise
j. lombaerts
boechtstraat 28 - 1860 meise
Tel. 02/ 269.11.93**

**agentschap wolvertem
thierry van praet
hoogstraat 6a - 1861 wolvertem
tel. (02) 269.00.74**

Gemeentekrediet

MET MIJN BANK KOM IK VOORUIT.
